

Szerkesztői szállítás

Belső-kiadás 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlések nyelvi czimzandók.

Az értekezés czikkei díjaztatnak. Készítők nem adhatják vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.

Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Kolozsvár, sept. 23.

(Sz.) Az erdélyi gazdasági egyesület maros-vásárhelyi vándor-gyűlésének ideje közeledik.

Mi e kezdeménytől, mely későbbi hatályának alapját most veti meg, nem csak közgazdasági, hanem általános kulturális szempontból is igen üdvös eredményeket várunk.

Nálunk, hol minden közmiveltségi intézmény meglehetősen kezdetleges állapotban van még: az associatio minden új alakja sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint a sokkal magasabb fokán álló státusokban.

A most kezdeményezett gazdasági vándor-gyűlésekben pedig ily új formáját látjuk az associationnak. Mert míg már is tetemes érdemeket szerzett gazdasági egyesületünk hatása eddig kizárólag, vagy legalább is kiválólag, egy pontra, az egyesület székhelyére, vala fixirozva: addig a vándor-gyűlések eszméjének kimondásával és végrehajtásával olyannak tekinthetjük egyesületünket, mint a tábori kórházak, melyek a sereggel együtt folyton változtatják helyüket s úgy szólván maguk keresik föl a sebesülteket, segélyre szorultakat s így készen és önkénytelenül ajánlják föl azt, mit rendes körülmények közt csak nagyobb utánjárással szerezhetni meg.

A gazda-közönségnek, ha segélyre, tanácsra szorult, eddig, kivált hiányos közlekedési viszonyaink közepett — messziről és sok költséggel kellett a gazdasági egyesületet fölkeresnie, míg most először Maros-Vásárhelyet és vidékét; majd a jövő évben más gazdasági központot s így rendre-rendre az egész országot látogatván meg az egyesületet; ott tárlatokat rendezvén, az illető vidék igényeihez mért gazdasági kérdéseket megvitátván; jutalmakat tűzvén és osztván ki: mind szélesebb és szélesebb körre terjeszti ki hatását, fölébreszti az érdekeltséget és szunyadó erőket, versenyre hív — egy szóval életet teremt a lethargicus létlenség helyébe.

Eddig — mint a vándor-gyűlés egyik mozgató lelke kifejezé magát — eddig Mahomed várta volna a hegyet, ha jött volna. Most Mahomed megy a hegyhez — s csak a hegyen, a gazda-közönségen — mulik, ha (a mit nem tudunk hinni) eredménytelenül.

Közgazdasági ministeriumunk a szép kezdeményt immár megtevé. Pénzzel, jutalomdíjakkal támogatja az első vándor-gyűlést. Ha törvényhatóságaink (íme a szép terrenum, melyen magukhoz méltó versenyt kezdenek!), ha gazdáink a közérdekeltségben követik a fölmutatott példát: a siker kimaradhatlan!

Nem tudjuk gazdasági vidékeink, törvényhatóságaink mennyire akarnak gondoskodni az első vándor-gyűlésen való képviseltetésükről, — de azt tudjuk, hogy első sorban éppen ezek volnának hivatva, hogy e nagyfontosságú ügyet fölkarolják,

küldötteik által a gyűlésen résztvegyenek, határozataiban osztozzanak — szóval élő tagjai és ne holt tetemei legyenek gazdaságunk organismusának. Lám az idegen (f.-ausztriai és galicziai) egyleteknek eszébe jut képviseltetésre s így föl nem tehetjük, hogy saját magunk közönyösek maradhatnánk saját életérdekeink irányában.

A másik, a mi tetemesen fokozhatja a vándor-gyűlések hatását, ha azok valódi vándor-gyűlésekké nőhetik ki magukat. Most a székeltség központjára, majd Kolozsvárra; most Enyed vidékére, majd Háromszékre stb. fordulván a gazdasági figyelem: néhány év alatt az egész országrész területe, hogy gazdasági hasonlaltal éljünk, megtermékenyítettnek a legnemesebb fermentummal: az eszmék erjesztő hatásával s így gazdasági egyesületünk az egész országrészre kiható intézménnyé válnék.

Reméljük is, hogy egyik-másik gazdasági vidék, törvényhatóság, vagy éppen Kolozsvár nem fog késni, hogy a jövő évi gyűlés helyéül ajánlkozzék, s ez által is kimutassa a közügy iránti érdekeltségét. Nem annyira az anyagi áldozat, mint a morális hatás itt a főkérdés s maga a gyűlés által előidézett áru-forgalom, de még inkább a szellemi hatás százszorososan visszatartaná a netaláni csekély költséget, mit az ily gyűlésre fordítanánk.

A természetbarátok vándor-gyűlése; a tanítói, a jogász, a tűzoltó stb. összegyülekezések gyümölcseit csak a vak nem látja, s bezzeg száz testvéreink minden évben megtartják különböző kulturális gyűléseiket, hol Szebenben, hol egy-egy más városokban.

Ébredjünk elvégre mi is föl tétlen álmodozásainkból s örökös politikai viszályaink helyett kezdjük meg a versenyzést a — munkában!

Üdvözlötünket a gazdasági első vándor-gyűlésnek!

A nagy közönségen a sor, hogy üdvözlötét tetteles részvételével adja meg.

Pest, sept. 21. 1871.

(B) A társas bíróságok elnökei ki vannak nevezve az erdélyi részekben, öt állomást és pedig a gy.-fehérvárit, n.-enyedit, tordait, segessvárit és medgyesit kivéve.

Nem tartanók helyesnek a kinevezett személyek bírálatába, dicsekedésbe vagy kisbecsítésbe ereszkedni, s bár meg vagyunk győződve, miszerint némely sértett érdekek a kinevezések után duzzogni fognak, de úgy hiszem, hogy a többség megnyugvással vette a kinevezéseket és pedig azért, mert a lajstromba legtöbbnyire az igazság-szolgáltatás terén, gyakorolt és kipróbált egyénnel találkoztunk. Ilyenek p. o. hogy csak azokat említsük, kikről tiszta tudomásunk van, Torma István, Győrffy Péter, Keul, Donáth József, Biró Pál, Florián János, Simay Gergely, Nagy Lajos, kiket bizonyára teljes megaláztatással fogad vidéke, mert annak bizalmát eddig is bírták. A többiről sem azért nem emlékezünk meg, mintha akár képességekben, akár jellemekben kételkednénk, hanem csak azért, mert kevésbé vagyunk multjokról értesülve.

Gyarmathy Samuel, itélő táblai ülnöknek főügyészszé való kinevezetése is kétségkívül jó hatást fog szülni, mert ő egyike tekintélyesebb és practikusabb jogászaiknak.

Szóval, ha igazságügyünk az ügyészek és bírák kinevezésében is ily tapintattal fog eljárni: gratulálhatunk jó szerencséjéhez.

Pest, szept. 21

(L.) A politikai hírkövcsok, mint a táviratok már eddig önkönköl jeleztek, megint egy hatóság újdonságot bocsátottak világgá, melynek azonban valami kicsiny tényleges alapja

is van, tagadhatlanul. Értjük a bécsi állítólagos minister krízist, az evel kapcsolatba hozott szövetséget, melyet, mint mondják, az ó konservatív magyarok az alkotmányhú németekkel kötöttek volna, s mely fuzionalis érdekek képviselőit lenne a Kecskeméti Aurél új lapja hivatva s végül azon kísérleteket, melyeket míg a delegatiók bécsi ülésezei alkalmával megindított értekezletek — Trefort Ágost után — inauguráltak volna, s melyek most a Pesten időzött dr. Giskra által tétettek volna a végből, hogy az ó-konservatívok helyett a Deák párttal foghassanak a Lajtántuli németek Hohenwarth kabinetjének megbuktatására kezdet.

Alig hisszük, hogy ó-konservatívaink a mostani politikai constellatiókat alkalmas időpontnak tekintnék arra, hogy éppen most lépjenek ki a 67-ki kiegyezést támogatók sorából, a minthogy — ha képesek lennének is ismert hazafiságukról föltenni ezt — alig tudnók elképzelni azt a lehetőséget is, mely hazai pártalakulásunkra nézve e fordulat következtében átalakító befolyást gyakorolhatna. A mi pedig a Deák-párttal megkísértett szövetekezést illeti: ha holnapra nem is volna előre jelezve hivatalos czáfolata e hírek, már magában hihetetlen az, miután maga kiegyezési törvényünk eltiltja ily szerű befolyások gyakorlását mindkét országrészre. Valamint magunk megköszönők szépen, de nem kérnénk belőle, a Lajtántuli szövetségeseink a mi ügyeinkbe való avatkozását, pártjaink ilyen, vagy olyan alakultának intézését, a kormányra gyakorlandó pressiót — ép oly kevésbé tarthatjuk mi magunkat, pártjainkat, kormányunkat illetékeseknek ilyes aktiókra. Határozottan is állíthatom, hogy Andrassy ministerelnök ép ily értelemben nyilatkozott dr. Giskrának, ki hosszabban tartó látogatáson volt nála, s ki több tekintélyünkkel érintkezett, de mindenütt ezen alkotmányos, jogtisztelő nyilatkozatot vette.

Alig hisszük különben, hogy a Lajtántuli németek a 12-dik órában legalább enyhébb hírokat ne feszítenének lantjukra, valamint az is általános meggyőződés itt, hogy Hohenwarth állása szilárdabb, mint valaha.

Löverseny a kolozsvári gyepen.

(Első nap.)

A löverseny első része tegnap délután 2 órakor következő renddel folyt le:

Intézők: br. Bánffy Albert, b. Huszár Sándor, gr. Bethlen Sándor. Pályabírák: Székely Dávid, Paget János, s br. Huszár Sándor. Teherügyelő: Zeyk Dániel. Indítók: gr. Bethlen Béla, gr. Bánffy György, br. Bánffy György s b. Wesselényi Miklós.

I. Kísérleti verseny.

1871-re indítványozta Tisza László, futhat minden 1867-ben a régi Erdélyben elletett csikó. — Távoiság 1 1/2 mrtfld. — Tétel 10 db. arany. — Fuss vagy fizess. — A tétel-összeg 100 arany erejéig az első ló, azontul oszlik az első és a második ló között.

Tisza László Pirkája és Brahma-Putrahja, valamint gr. Bethlen Sándor Jelvája nem indult, futott egyedül gr. Bethlen Sándornak Campanulája, s így könnyű szerrel jutott a kikutított dihoz.

II. Hölgyek dija.

Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt ló. — Távoiság 1 1/2 mrtfld. — Tétel 50 frt. fele bánat.

B. Bánffy Ádám Babámja, gr. Teleki Géza Brugósa, br. Wesselényi Miklós Szegénylegénye s gr. Bethlen Sándor Eszkája nem vett részt. — Versenyzett b. Bánffy Ádám Illancsa s br. Wesselényi Béla Drillindrrindrinje. Kezdetben Drillindrrindrinj vezetett, azonban elsőne egy ló hosszával Illancs érkezett be.

III. Államdíj 300 darab arany.

Futhat minden a Királyhágon innen elletett és nevelt kanca és mén. — Távoiság 2 mrtfld. Tétel 100 frt. fele bánat. A második ló a tétel és bánatok felét nyeri. —

A nevezettek között b. Wesselényi Miklós Szegénylegénye nem indult. — Futott br. Wesselényi Béla Etekája, br. Bánffy Ádám Griffje, br. Bánffy Ádám Babámja, s gr. Bethlen Sándor Bujdosa. — Vezetett Griff, később Babám, mely elsőnek érkezett be, másodiknak Griff. —

IV. Paripa-verseny, tiszteletdíj 200 frk.

Futhat minden idomitatlan ló. — Távo-

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábonett garmond sor ára 6 frt. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppellik Alajosnál (Wollzeile 22)
Hassenstein és Voglornál (Neue Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9 szám emelet.)

ság 1 1/2 mrtfld. — Tétel 20 frank, fele bánat. — Ha nem indul legalább 4 ló, nincs futás. —

Versenyzett gr. Teleki Géza Bezzegje, br. Wesselényi Miklós Rózsija, br. Bánffy György Coquetteje, s b. Bánffy György Annája. — Bezzeg megindulván mindjárt kezdetben elmaradt, először Rózsia vezetett, de Coquette elérve egyformán haladtak, a dijt pedig Anna nyerte el, — másodiknak érkezett Coquette s harmadiknak Rózsia. —

V. Államdíj 200 darab arany.

Minden magyar korona területbeli 3 éves mén és kanca számára. — Távoiság 2 ang. mrtfld. — Tétel 100 frt. fele bánat. — A tétel és bánatok fele a második lóé. —

Nevezett lovak közül br. Wesselényi Béla Flieboatja, b. Wesselényi Béla Freudenauja, gr. Festetics Pál Kuruczja, s gr. Szapáry István Acrobátja nem vett részt. — Futott gr. Festetics Pál Csátárja s gr. Sztáray János Lenkéje. — Elejétől fogva vezetett Csátár s elsőnek is érkezett be, igen szép futás után. —

A versenytérhez vezető út kiporondozva, jó karba helyeztetett. A tér talaja pedig, a futást megelőzőleg hullott kis permetre arra alkalmasan nem hatván, kifogástalan volt. A futtatás a mult évekhez képest gyér, de válogatott közönség előtt folyt le s a nézők nagy részét az arisztocrácia képezte, melynek sorából a többek közt különösen kitűnt gr. Lónyai Menyhért közös pénzügyérnek festői szépségű két leánya. —

A verseny első napja az uri casino helyiségeiben rendezett banquettel fejeztetett be.

BELFÖLD.

B.-Hunyad, sept. 22. 1871.

A „Kelet“ 216-ik számában Bánffy-Hunyadot érdeklőleg, a „Kelet“ újdonsága hallomás szerint írja, hogy „helységünkben a hideglelés nagy mérvet öltött. E járvány veszélyességét jellemzi az, hogy egy hét alatt mintegy 19-en haltak meg. Nem ártana e baj orvoslása végett egészségügyi rendszabályokhoz nyulni.“

A b.-hunyadi képviselőtestület meghagyása és az igazság szempontjából kinyilatkoztatott, hogy az újdonság ur hallomás után állítása alaptalan; alaptalan egyszer azért, mert nem hogy 19 haláleset, de három sem történni hetenként és az sem a hideglelés nagy mérvé miatt egészben, hanem végelgyengülés következtében; alaptalan másodszor azért, mert közszereketben álló megyei orvosunk, Máté János ur, tapasztalt keresztényi és emberbaráti szereteténél fogva, minden felsőbbbségi unszolás nélkül az egészségügyet tüzetesebben leírva (!), minden közönségnek megküldötte, s a hol csak megfordul, kiadott utasításának érvényt szerezni el nem mulasztja; miért is képviselőtestületünk B.-Hunyad polgárai nevében jegyzőkönyvileg fejezte ki háláját és nagyrabecsülését; alaptalan 3-or azért is, mert statistikai kimutatás szerint csak a Máté János ur által kezelt 90 beteg közül csak is három halt el — szint oly kevés a halandóság a dr. Magoss Károly, valamint orvos-sebész Péter György ur által kezelt betegek közt is — kik szintén hivatalukból kifolyólag az egészségügyet illetőleg mindent elkövetnek.*)

Fekete Bálint,
jegyző.

A mont-cenis alagút megnyitása.

Mult vasárnap (17-kén) az emberi elme és kitartó munkásság diadalünnepét ülték az alpesek alatt. A Mont-Cenis-alagútát nyitották meg, és a 22 vagonból álló vonat, mely fél-tizenegy órakor indult ki Bardonecchből, tizenegy órakor Modanába érkezett. E félórából husz pere az alagúté.

Tizenöt évvel ezelőtt még fejté rázza a világ hitetlenül a megpendült gondolatnál, hogy az alpesi óriási hegytömeg, mely 3,000 metres magas és 12,000 metres vastag, keresztülfurható. Álom, vakmerő ábránd az egész! És ime,

*) A 19-es számot igen hiteles forrásból merítettük, — s ha az orvosok által kezelt betegek közt kedvező a halálozási arány, azért a nem kezelt betegek közt nagy lehet a halandóság. Hírünk éppen azt czélozta s hogy a járványszerű betegségeknek utját állják.

Szerk,

ma ez álom, e vakmerő ábránd megvalósulva áll előttünk. A sziklatömeg fölnyitá sötét kebelét, és 13 év munkássága az emberi ész egyik leggeniálisabb művét adta át a világnak. Az 1857-ben megkezdett alagút, a maga nemében páratlan mestermű, teljesen készen áll.

A megnyitási ünnepély nagy fényvel történt. Maga Turin százezer frankot szavazott meg az ünnepélyre, melyből a Palazzo Carignano-ban tartott nagyszabású bankett költsége 45.000 frankot fordítottak. Az ebédén ezren vettek részt, közöttük Remusat és Lefranc francia, Visconti-Venosta és Castagnola olasz miniszterek, Ausztria, Németország és a Svájc hivatalos képviselői, továbbá számos külföldi notabilitások, köztük Lesseps is. Számos toaszt volt leginkább Francia- és Olaszország szövetségére. Az ünnepélyen mindenekelőtt köszöntötték ki a turini polgármester a jelenváltak szíves megjelenéséért, azután poharat emelt Viktor Emánuelre. Remusat francia külügyér keményen hangsúlyozza, hogy „mi minyájan a latin fajhoz tartozunk s az együvértartozás eme kötelékét éppen most nem szabad felejtenünk.” A Mont-Cenis átfurását a „beke és üdv útjának” nevezi s végül a köztársaság nevében poharát a szabadságra s a nemzetek függetlenségére ült. Visconti-Venosta Franciaország hatalmára, miniszterei, s a Franciaországgal való barátságra és békére iszik. Németország képviselője a szent-gothardi vonal mellett emelt szót. Este egész Turin lámpafényben égett. Az ünnepély emlékére számos érmet verettek.

A hatalmas mű technikai kivitelét egy bizottság vezette, melynek élén Grattoni állott. A bizottság főszékhelye Turin volt, de Susa és Bardonech is kiindulási pontot képezett. A főmérnökök között Kossuth két fia: Ferenc és Lajos tekintélyes állást foglaltak el, s az ifjabb Lajos a susai helyi igazgatóság főnöke.

Az óriási műről egy francia utazó, Henri de Parville a következőket írja: „Mi az alagút belsejét illeti, azt — az érdekelt mérnökök kivételével — közelebről még csak kevesen látták. Különféle okok és körülményeknél fogva a kíváncsi látogatók elől végrekopp el volt az zárva, s a bemenetnél mindig őrk állott. A francia munkálatok főnöke engem személyesen vezetett be.

A hegy oldalában, Fourneaux falu fölött mintegy 105 metesnyire nyílik meg az alagút. Az alagútban két pálya van lerakva, s bolthajlása kerekformájúlag kirakva; hat metes magas, a külsőbőn 7 metes, s a dűcök basisánál 7 metes és 72 centimetres széles. Az olasz részen, Bardonechben, a boltívezés elliptikus és 0,30 magasabb, mint Fourneaux-ban. Az alagút oldalai mindenütt ki vannak falazva, és a falazás vastagsága 0,55-től egy metesnyire rug. Minden metes — beszámítva a furást, falazást is — a francia részen 1300, az olasz részen 1500 frankba került. Miután az alagút bejárata Bardonechben 1334 metes a tenger felszínre fölött, Fourneaux-ban pedig csak 1203 metes, e különbséget jelentékeny görbület által kellett kiegyenlíteni. Ez oka, hogy míg Olaszországból Franciaországba az alagút útja 25 percet vesz igénybe, megfordítva 40 percig tart.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Farkas Sándor és Esztei.

(Vége.)

Én. „Királyi fenség! szólhatók-e nyílt szívvél és lelkiismeretem szerint?”

Herczeg. „Oh igen, azt már igen.”

Én. „En lehetek polgár az egész országban, ha mindenütt nem is lenne birtokom, annál inkább Fehérvárt, hol nem vagyok idegen, mivel családom onnan származtatja magát. Elődeimnek ott birtokai és házai voltak, melyeket a várépítés alkalmával vesztek el, magamat pedig nem toltam fel, hanem a város tisztelt meg polgárjoggal és azt örömmel elfogadtam. A mi a forradalom és lázadás szavakat illeti, szívemben teljesen ismeretlenek: éltam folytatban mindig törvény szerént cselekedtem. Alsó-Fehérvármegye is mindig hűséget és ragaszkodást tanúsított a monarchiához és semmi egyebet sem tett, mint követelte s meg igyekezett oltalmazni a jogokat, miket a nemzetől erőszakkal elvettek.

Herczeg. Irótzatolag rágván ajakát, és úgy vörvén kezét a kardjára, s kardját a padlásra, hogy a künlevők valamely szerencsétlenségtől féltek — „Nem igaz, Ön maga legnagyobb ellensége a fenségi jogoknak. Ön s meggyeje nem akartak kevesebbet, mint a királyt jogától megfosztani.”

Én. „Királyi fenség! Fenségi jogok és alkotmány, alkotmányos országban oly édes testvérek, hogy egyiket sem lehet megsérteni

Beljebb az alagút mélyében kömor homály uralg; a világítás szomorú, mész- és dolomit-régiókban.

Köröskörül vakító sötétség terül el, de az én vezetők, ki 13 évig vágatta, furatta ez utat, bámulatosan ismeri azt.

— Itt — mondá megilletődött hangon — történt az első beomlás, öt munkás esett áldozatul, és mégis hálát adhatunk a teremtőnek, mert a fourneauxi löpor-légberöpléssel egyetemben az áldozatok összes száma tizenhárom év alatt nem tesz ki hatvanat.

Soha sem szabad feledni, hogy ezen óriási munka főleg löpor által jött létre. Sommeiler, Grandis és Grattoni nagyhírű és csodákat művelt furógépek voltak ugyan a vállalkozás lelke, de a löpor azon hatalmas karu vaskalapács, melynek ütése alatt a keményszívű szikla megadta magát és utat nyitott kebelében.

— Mennyibe kerülhetett az alagút teljes átfurása és elkészítése? — kérdém szíves vezetőkmet.

— Mintegy 70—75 millió frankba, melyből 27 millió esik Franciaországra.

E szavaknál fölemelte lámpáját, s elégtűt mosolylyal mutatott a falon egy pontra.

— Kilometer 5", — mondá, — a bejáratól éppen 5153 m. és 50 ctmnyire vagyunk. December 26-kán itt dördült meg az utolsó akna, itt hangzott el az utolsó fejszeszcsepás, mert az olasz és francia munkások a ponton találkoztak. November 9-kén a szokott fölügyeleti utamat tettem, midőn úgy tetszett egyszerre, mintha Bardonech fölől egy akna fölrobbanását hallottam volna. Azonnal sürgőnyt küldtem át, hogy magamnak bizonyosságot szerezsek a dolog mibenlétéről. Kétségen kívül volt már, hogy célunkhoz közel állunk, s a detonációk napról-napra hallhatóbbak lettek. December elején már áthangoztak a furógép szabályos ütemei, s a sziklafal mindegyre jobban kongott. Már a beszédet is kivehettük, s közelebb-közelebb jöttünk egymáshoz. De akkor egy lelketaló kétely fogott el bennünket: vajjon egyforma magas niveau fogunk-e találkozni? Három nap és három éjjel senki sem hagyta el az alagútát. Borelli és Boni Bardonechben, Copelló Fourneaux-ban ügyeltek a munkások fölött. Nem ettünk, nem aludtunk. Mindenki lázas izgatottságban volt. Végre 26-kán reggel hajlankor kezdett a sziklatömeg, azután megnyílt, s mi üdvözölhettük egymást, s a nyíláson át kezdet nyujthattunk egymásnak. Minő nap volt ez! A tudományosan képzett Európa tetszészaja fölkeresett bennünket a föld gyomrában, midőn a vállalat szerencsés kiviteléről értesült. Kétfelől a niveau között alig volt 60 ctm. a különbség. Örömkönyvű reszkettek szemeinkben. Francia részről 5153 metes és 50 centimeter lett keresztül-furva, olasz részről 7081 meter és 25 centimeter. A találkozási ponton egy márvány tábla örökítendi ez örömteljes eredményt, mely minden időben a XIX-dik század egyik legnagyobb és legistiszteletreméltóbb emlékoszlopa leend. F. L.

mindkettő bukta nélkül, mi sem tettük azt, rólunk csak ellenség és gonosz ember kellett hogy azt feltegye.”

Herczeg. — Ismét kardját zörgetve — „Igen, ezek szép szavak az ön szájában, de szíve tele forradalom és lázasszással.”

Én. „Mindig törvény és lelkiismeretem szerint cselekedtem.”

Herczeg. „Nincs ugy. A kormány már régóta örökös szemekkel kíséri önt: magam tudom lázító beszédének minden szavát: ön mindig a fenség ellen cselekedett. Ön s meggyeje engedetlen merészkedtek gróf Lázárt mint adminisztrátort el nem fogadni; önök el kell hogy fogadják.

Én. „Bocsánat fenség, ha szabadon szólok, törvényeink az adminisztratori tisztről semmit sem tudnak és ő Felségének nincs joga új hivatalokat teremteni: gróf Lázárt adminisztrátornak nem fogadhatjuk el.”

Herczeg. — Rendkívüli indulatban kardját csapva — „El kell fogadják, ha nincs is rá törvény, a mit a király parancsol, meg kell történnék; önöknek engedelmeskedniök kell, különben rosszul lesz dolguk.”

Én. „Nálunk csak a törvények parancsolnak s nekünk csak kinyomott törvényeknek kell engedelmeskednünk.”

Herczeg — Leereszkedett hangon — „Remélem, hogy ön magaviseletét és érzelmeit meg fogja változtatni; ügyeljen magára, mert minden tettét, minden szavát lépésről lépésre figyelemmel s képes leszek majd jó utra téríteni.”

Én. „Főnségnek nincs több parancsolni valója?”

Herczeg egy kissé meghajtá magát, s én félórányi tortura után kijővők követársaim

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, szeptember 23

(s) Beust körjegyzéke felől a gasteini és salzburgi találkozásokat illetőleg külföldi lapok felhivatalos levelei következőket tudnak. A jegyzék f. h. 14-ről van keltezve, s benne a birodalmi kancellár ama programmra fekteti a hangsúlyt, melyet Beust a delegációba fejtett volt ki, s mely meg is nyerte azok tetszését. A mi most a czélből történt, hogy Ausztria Németországgal való viszonyaitak barátságos alap szereztesse, teljesen megfelel e programmnak, miután az abban kimondott s elfogadott principium azzáltal csak praegans kifejezést nyer. A birodalom külföldi képviselőit utasítja ezután Beust gr., hogy adandó alkalommal ez értelemben adjon felvilágosítást a kabinetnek, melynél alkalmazva van.

Az Elsaasz-Lotharingiára vonatkozólag létrejött s a francia nemzetgyűlés által ratificált vámszerződést, mint táviratilag már értesültünk, Berlinben visszautasították, holott épen német részről tettek volt ez irányban, különösen a vám-tételeket. és az egyezmény folytatn bekövetkező kiűritést illetőleg. Hogy miként fogadták Franciaországban e hirt, még nem tudjuk. Ezen már egyszer ünnepélyesen elfogadott egyezmény visszautasítása, mi a francia nemzet méltóságán is oly csorbát ejt, kétségtelenül nagy vihart fog felidézni; Thiers maga is, habár ő az eredeti megállapodás és nem a nemzetgyűlés bizottsága által javasolt módosítás mellett volt, nagyon kényes helyzetbe jutott.

A baloldal, a köztársaságiak, a szabad vám barátjai, kik a conventio mellett harcoltak, természetesen a legbosszantóbb módon látják magukat demontirozva; az egyezmény ellenségei pedig, a jobboldalon, a protektionisták, kik elleneztek volt az egészet, tettetni fogják magukat, hogy ők is el vannak keseredve a nemzeti méltóság ekkora sérelme miatt: s ebben a kölcsönös, együttes elkeseredésben Thiersre fogják a vádat szórni.

A berlini kormány néhány fontos törvényjavaslatot szándékozik a birodalmi gyűlés legközelebbi üléséig elvégezni. Legfontosabb e javaslatok között az, mely a kötelező polgári házasságra vonatkozik. A javaslat az igazságügyminisiteriumban készült, és már legközelebbi sajtó alá kerül, hogy szétosztassék a szövetségtanács tagjai között. Előreláthatólag a birodalmi gyűlés nagy többséggel fogja elfogadni e javaslatot, mely nagy lépést jelez a szabadelvű haladás terén. Az ultramontanok persze kigyót-békat kiáltanak most a berlini kormányra, a miért e javaslattal a birodalmi gyűlés elé szándékozik lépni.

Hohenlohe herczeg, az ismert szabadelvű bajor államférfi és volt minisiterelnök, szeptember 10-dikén hosszabb beszédet tartott forchheimi választói előtt. Beszédéből a következő részeket emeljük ki:

„L-gyünk résen ellenségeinkkel szemben, kik igen sokfélék. Vannak ellenségeink, kik

örömeire, kik már valamely rosztól féltettek. Utánnam bément tks. Jablonczay Elek ur, ki öntörténetét maga tudhatja, s reméllem hűségesen le fogja írni. Miután pedig t. Jablonczay Elek ur is a herczegtől kijött, mindnyájon az antichámkéből — generalis Defour urnak még mind mérges szeméitől s mlgs. b. Bruckenthal ő ex-jának kárörömös ábrázatjától kisérve — kilépénk a külső szobába hol már nem egy, hanem öt káplár volt az ajtóhoz közel, s kétségkívül nem tiszteletünkre, rendbe felállitva. Innét is szerencsésen kiléptünk, s magunkat szabadon kilélekkelve szekerünkbe ülénk, menésünk ideje alatt — részemről — nem talán a Dionisius sirakuzai nevezetes fülétől félélemtől — mert a magyar nem fél — hanem a Básta és Mihály idejek emlékeztétől megnémítva.

Ezen komoly dialogus filozofiai szigorúsággal felboncolva több néző pontokat terjeszt a vizsgáló szem eleibe, mert ugyanis:

1-ör. Ha szinte elhallgatom is azt a kedvetlenséget, hogy ő királyi fensége velem, mint egy politikai testület által küldött, és éppen tisztelkedni küldött követőt nem avval a méltósággal bánt, melyhez akármely kicsi politikai testületnek jussa van; és ha elhallgatom is, hogy generalis Defour ur mind négyünnön mely erőszakot követett el, s bánása módjával minő aesthetikai hiányt bizonyított be; de azt lehetetlen elhallgatni, hogy ő királyi fensége országgyűlési biztosi körét átrontva a politikai adminisztrációba elegyedett a fejedelem nevében oly jussal, mit a fejedelem szentséges kezeiből épen úgy ki nem adhat, mint azt nem tehetjük, hogy helyettünk más lélegzeljen.

minden nemzetiséget s így a németet is eltagadják; vannak ellenségeink, kiknek nem kell a német egység, a felekezetek egyjogúsítása s a lelkiismereti szabadság; vannak az európai hatalmak között ellenségeik, melyek nem tudnak azon ténynyel megbáratkozni, hogy a gyenge és maga között egyet nem értő német szövetség helyére egy hatalmas német birodalom lépett. Emlékezzünk komolyan és szakadatlanul azon veszélyekre, melyek a német ügyet környezik, s akkor nem fogjuk tétlen gondtalanságnak átengedni magunkat, hanem lesz erőnk megtartani a kivivottakat, és szilárdan kitűzött célunk felé törekedni.”

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pestén, sept. 23. 9 ó. 20 p. d. e.

Erkezett: sept. 23. 10 ó. 25 p. d. e.

Király ő flge teljes meglegedését nyilvánítja a vácsi honvédgyakorlatokkal.

Negyven horvát képviselő Mazwianics vezetése alatt tiltakozó bizottságot küldött a királyhoz az országgyűlés elnapolása ellen.

A müncheni ó-katholikus congressus megkezdődött; Schulte lett elnök; a programm hét pontból áll s ellenzi az új dogmákat, ragaszkodik a régi egyházszervezethez s reformokat kíván; kijelenti, hogy a katolikuskok és az utrechti egyház közt nincs különbség; a jézuita-rend megszüntetését kívánja. Döllinger fényesen fejtegette az utrechti egyház lényegét, s a gyűlés háromszor megjelenezte. Hétfőn Hyacinthe és Michaelis a nőknek fölolvastat tartanak.

Növeldeigazgatói jelentés.

Az erdélyi mlts. rom. kath. ideigl. bizottmányának folyó hó 13-án 791—261. szám alatt keletkezett átirata szerint a kolozsvári nagyobb finöveldebe alapítványhelyekre felvétettek.

I. Joghallgatók: Kerekes Mihály, Kovács Kálmán, Lázár Titus, Csérei Lajos, Ujvári Imre, Vajna Győző, Zakariás Ede, Szijártó Árpád, negyedévesek; — Barthos József, Brunner Olivér, Dán Samu, Ince József, Schiller Miklós, harmadévesek; — Braun Ignác, Erőss Elek, Henter Lajos, Kádár József, Szabó Albert, Finta József, László József, másodévesek; — Boér György, Botár Károly, Fábián Imre, Hadik Richart, Kastaly Gyula, Mihály Ferenc, Reiner Ernő, Simon László, Csató Ágoston, Imre Dénes, Kovács Antal, (elsőévesek) Lakatos Izrael, Liskai László, Mórnai Károly, Tamás Péter, elsőévesek, összesen 35.

II. főgymnásiumi tanulók: Kovács

2-or. Ó fensége, midőn az én személyemet megtámadta, törvénytelen bánásmódja által megbántotta a pactis 1-ae lit. 9 nusz; midőn a szólás-szabadságot ismét személyemben megtámadta a Comp. 1. r. 2. szakasszát és az Ap. 4 r. 1. T. 4 art. sértett meg; mind hárommal pedig olyas valamit cselekedett, a mi törvényeink szerint a királynak sem szabad, s mind három olyas valami, a mi constitutionunknak gyökerestől feldöntésére czéloz.

3-or. Ó fensége a nemes meggyét és engemet rebellio és lázadás szellemével vádol minden adat nélkül, vagy azért, mert nemzetünknek esmeretes áruló ő fenségének talán azt mondták, vagy azért, hogy azt valamely felsőbb politikából az országra fogják, s ürügyül valamely titkos czélra használják: mindenesetre épen oly bántó, mint szerencsétlen képzet! Hát midőn a magyar a szellemnek egy hosszas éjszakája után felébredvén, magát a szolgasághoz közel látta, s szabadságát teljesen vissza kívánta; midőn meg akarta nyerni azon tiszta emberi jókat, melyeket keserűvé tenni, vagy elkárhozhatni senkinek nincs hatalmában; midőn azt kívánjuk, hogy velünk és a porban fetregő embertársainkkal úgy bánjanak, mint azt az emberi és polgári méltóság kívánja, smind ezekre nem valamely materiális erőt, csak a törvény betűit, a fejedelem által esküvéssel megerősített törvény betűit, és az erős akaratot használjuk, ez által lázastunk-é s ezt lehet-e rebelliónak nevezni . . . ? bizonyosan nem. Hisz az emberek nem kívánnak egyebet, csak azt, hogy a kormány legyen igazságos s a népek szabadok. Ez a talizmán megóvjá a statusokat a revolutiótól s a királyokat a szerencsétlenségtől.

Árpád, Mihály József, Récsy Géza, Székely János, Szigethi István, Topán Sándor, (Dávid József), Benedek Elek, Gál Károly, Márton Dávid, 8. osztályiak; — Dávid József, Jancsó Benedek, Jován Antal, Kovács Antal, László Antal, Orbai Máttyás, Orelt Lajos, Ráduly Antal, Schöna Ferencz, Bánfi Zsigmond, Elekcs Béla, Hechler Ignác, 7. osztályiak; — Amberger László, Bajko Móricz, Bencze Gergely, Demjén Ferencz, Istvánfi Miklós, Jakab Antal, Lázár Móricz, Miklós Lajos, Moldován Gergely, Nagy Albert, Pál István, Pálfi Ernő, Ráth Ferencz, Szacsai Miklós, Tóth Károly, Zakariás János, Győrfi Sándor, 6. osztályiak; — Antal Dénes, Bakos Kálmán, Fábry Fyula, Karácsonyi Lajos, Kirnberger Ödön, Oblatek Károly, Péter János, Sárközy István, 5. osztályiak; — összesen 46.

A kisebb növelébe jönek: Ferenczi István 8. oszt. Boltresz Gergely 7. oszt. Farkas Géza 7. oszt. Kósa Árpád 7. oszt. Szabó István, Wolf Manó, Sándor János, Betegh Antal, Bodosi Lajos, Dévai Antal, Elekcs Ti-vadar, Fülöp Endre, László Dávid, Retegyi József, György Antal, Török Kálmán, Veress Károly, 5. osztályiak; — Boér János, Eck Emil, Demén Albert, Góla Kálmán, Szentkirályi Jenő, Lukács Károly, Gönczy Dénes, Kovács Lajos, 4. osztályiak; — Martini Károly, Karácsonyi Miklós, Pál Géza, Stary Róbert, Szentkirályi Géza, Szentpáli István, Lázár Farkas, Szaitz László, 3. osztályiak; — Horváth Károly, Lukács Antal, Schreiber Lipót, Amberboy József, Eperjesi János, 2. osztályiak; — Camdioni Miksa, Dencz Adolf, Ferenczi István, Gárdik Wilibald, Kollin István, Kriszt János, Láposi Zsigmond, első osztályiak; összesen 45.

A kik a megnevezettek közül október 15-ig meg nem jelennek, vagy addig elmaradásukat bevehető okkal nem igazolják, azoknak alapítványhelyeik másokkal fognak betölteni.

Várady Móricz,
növeldei főregens.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szeptember 23.

Az új, okt.—decemberi negyedév köze-dőével tisztelettel kérjük azon t. előfizető-nket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy azt a szétküldözésbeni fennakadás kike-rülése végett, mielőbb megújítani szivesked-jenek.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, egy óra 1 frt.

A „KELET” kiadóhivatala.

— A király a gödöllői vadászatról s a hadgyakorlatok befejezte után nem tér vissza, mint híre volt, Budára, hanem Bécsbe megy a braziliai császár fogadására.

— A képviselőház októberi 30 millió kölcsönre és az igazságügyér póthitelre vonatkozó törvényja-vaslatokat tárgyalta, s azt módosítás nélkül el is fogadták, kivéve a IV. osztályt, mely a

sokkal inkább, mint a papok, a spionok vagy a guillotin.

4-er. Midőn ő felsége engemet törvény-telenül megfenyegetett, egyszersmind azt is méltóztatott mondani, hogy minden cselekedeteimet, minden beszédeimet lépésről-lépésre fogja kísértetni — kétségkívül a spionok, vagy esziosabban kifejezve a titkos policzia által. Szerencsétlen magyar! Hát már a te földedet is undokítja a Polignákok apostolai, hogy az ő istentelen tudományát itten is terjesszék egy nemes nemzet aljasítására? Valóban nagy nem-zeti szerencsétlenség. De talán azt a kormányt se lehet elég szerencsésnek mondani — a vilá-gon akárhol, — mely e tudományhoz folya-modik. Én részemről a titkos policziai intéze-tekben nem látok egyebet mint azt a gyalá-zatos kontraktust, melyet a status a vétkekkel és becstelenséggel kötött; nem látok egyebet mint egy felől az önkényes kormány hatalom-nak utolsó menedékhelyét, másfelől az elrom-lott időkornak utolsó polgári formáját. Ilyen országban a baráti, az atyafiu kötelék össze-szakadoznak, és a legalacsonyabb interesek összege divatoz: a policzia megvásárlásá mintend ki magát el akarja adni, kereskedik a nagyra-vágással, a vagyonra-vágással, a bosszual-lással s így magának immorallitásokból capi-talist csinál. Így tudnak meg a hatalmasak mindent s így kívánják ők a statust meg-menteni nem patriotizmus, nem is virtus, ha-nem infamia által.

N.-Enyed, december 12-én 1834.

Farkas Sándor s. k.
Közli Békéssy Károly.

kölcsön előzetes tárgyalását 8 szavazattal 6 ellenében elvetette; előadva Péchy Tamást vá-lasztotta; s azon esetre, ha a központi bizott-ságban kisebbségben maradna, különvélemény beadására hatalmazta. Az igazságügyi minis-ter póthitele elfogadtatott. Az ellenzék általán-ban ellenzé a kölcsönre vonatkozó törvényjavaslat előleges tárgyalását, és azt kívánta, hogy a költségvetéssel együtt tárgyalassék. Hosszan-tartó vita volt a III. osztályban is, azonban itt is elfogadtatott a kölcsön. Az osztályok elő-ado a központi bizottságban a következők: I. o. Szeniczey Ödön, II. o. Prileszky Tádé, III. o. Mihályi Péter, IV. o. Péchy Tamás, V. o. Szentpály Jenő, VI. o. Szögyény László, VII. o. Királyi Pál, VIII. o. Széll Kálmán, IX. o. Benedek Gyula.

— A király ma Főtra megy, hogy a Vác és Pest közötti nagy hadgyakorlatokon e hó 27-éig ott mulasson. Gr. Károlyi István nagyszerű palotáját egészen átengedte a királyi udvar számára s maga jószágigazgatója lakába költözött. A főt kastély nagy voltárol eléggé tanuskodik az, hogy az ő felsége számára ren-delt termeken felül még 50 személyből álló kísérete is a kastélyban helyeztetett el, s azon kívül az udvar Porosz, Orosz-, Angol-, Fran-ciaországól és Svájcából érkezett vendégei szintén kényelmes, két szobából álló lakot kap-nak ott; az istállók pedig 98 lovat látnak el fedőlel. Mindennap 60 terítékű udvari ebéd lesz s ő felsége a grófot minden ebédre meg-hívta. Wenckheim minis-ter szintén Fóton van, míg gr. Andrássy Vácra marad három napig József főherceggel a honvédségi gyakorlatokon, mely holnap csatlakozik a sorhadi csapatokhoz.

— A „Pesti Napló” mai vezércikke örömet fejezi ki a törvényhatósági szervezke-dés csöndes lefolyta fölött s constatálja, hogy a nemzet, mihielyt komoly munkáról volt szó, félretette a politikai pártoskodást. Majd áttér a törvény egyes pontjainak fejtegetésére s ki-mutatja, hogy az u. n. illiberalis szakaszok, mihielyt komolyan hozzáfogtak végrehajtásuk-hoz, koránt sem mutatkoznak oly veszélyesek-nek, mint az ellenzék eleinte kürtölte. A viri-litárol a többek között így szól: „Egyebiránt a virilis szavazatról ma már a nézetek talán mégis lényegesen tisztultak. Kezdi átlátni, hogy az épséggel nem oly szörnyűség, mint a milyennek hosszú ideig kiáltották. A legelső alkalmas kimutatta, mily erős védőgátja lesz az előbb utóbb azon conservatív érdekeknek, melyeknek védelmére hazafiu jellegű fogva, még a legradicalisabb reformer is szivesen vál-lalkozik. Hiába, ezt az országot nem lehet szépen hangzó elméletek szerint úgy szervezni, hogy ez Magyarország is, meg állam is ma-radjon. A hol a szabadelvű elmélet az élettel, az állami létel ütközik össze, ott a gondol-kozó politikus csak az élet követelményeit fog-ja hangoztatni. Ma már tán azt is átlátják, hogy az oly nagy garral hirdett plutocratia nem volt egyéb kongó szónál. Nem vagyunk mi oly roppantul gazdagok, hogy a virilis sza-vazatok, ha a megyei képviselet feléig terjesz-keenek, csak a dús gazdagok szabadalmait sza-poritanak egygyel. Ma már tudjuk, hogy a virilis szavazatok legtöbb helyütt az adóösszeg oly mély fokáig szállanak le, miszerint pluto-cratiairól beszélni csakugyan a comicumnak bi-zonyos neme.”

— Ráduly János nagyprepost és cz. püspök áldozásának 50 éves jubileumát hol-nap tartja, s egyszersmind arany miséjét eal-kalommal fogja elmondani.

— Városunkból a magyar jogászgyű-lésre felmenő egyénekre kedves meglepetés vár, miután a gyűlés nemcsak a tudományos kérdések megoldását tűzte ki feladatául, hanem gondolkodott, hogy az ünnepélyek minél von-zóbbak és élvezetesebbek legyenek. Így a mar-gitszigeti kirándulás alkalmával a szigeten bált is szándékoznak hevenyészni, mely minden esetre kedves fogadtatásban fog részesülni ifju jogászaik részéről.

— A pesti nemzeti színház igazgató-sága a tüzőltók javára 1107 frt 64 krt adott gr. Széchenyi Ödönnek. Ez összeg a vasárnap-i előadás fele s a hétfőinek egész jövedelméből gyűlt be, a napi költségek levonása után. Gr. Széchenyi magát is meglepte a színházi segély összeg jelentékenysége.

— Bonnaz esanádi püspök hir szerint kolostorba vonulás tervével foglalkozik. Azt hi-szik, hogy e szándékát a „csalhatatlansági dog-ma” idézte volna elő, miután sem a minden püspökök fejének tartozó engedelmességet meg-tagadni nem akarja, sem pedig kihirdetni nem kíván oly hittételt, melyet a romai zsinaton el-lenzett.

— A honvédelmi miniszteriumnak Könighrich és Sündenburg hamburgi vállalkozók ajánlatot tettek, hogy a honvédség élemezésé-be vegyék fel az ő főzelékekkel töltött, tápláló kolbászait, melyek az Erbsenwurst nevezet alatt oly nagy hirre vergődött az utóbbi hábo-ruban; minélfogva most vizsgálta alá is bo-csáták a bemutatott példányokat.

— Gróf Szirmay Ferencz képviselő, kinek halálát tegnap jelentették, csak 33 éves volt. Neje lengyel leány: Krassilzka Julia grófnő. Ő azelőtt a hadseregnek szolgált s a ki-

ralyne ő felsége kíséretében volt Madeira szigetén. Később ranggal lépett nyugdíjba s po-litikai tanulmányoknak feködt. Észes, művelt, jellemes férfi volt. Szónokolt egy párszor a képviselőházban több eszmével, mint kifejezési szabadsággal, s politikai cikkekkel is írt.

— Stieglitz ur városunkba érkezett, s bodéját a piacz közepére felállítva, régiség mu-zeumát a látni akaróknak megnyitja.

— „Kereskedelmi és ipar közlöny” cím altatt Tömösvári László szerkesztése mel-lett f. évi october 5-től kezdve Pesten hetilap indul meg. Előfizetési ár: egész évre 8 frt.

— A Kolozsvári ref. egyház hídelvei, nagy áldozattal a Fröbel rendszer szerint be-rendezett gyermekkertjét holnap d. e. 11 óra-kor nyitja meg ünnepélyesen. Ez már a másod-ik gyermekkert Kolozsvárt. Örvendetes hala-dás. Fölhívjuk az érdeklettek figyelmét a szép ünnepélyre.

— Az országos honvédségélyző egy-let a segélyezettek közé fölvetette Koncz György örnagyot, havi 21 frt 25 krral; Praoda József altisztet, havi 2 frt 40 krral, mindkettő kolozsvári lakos, és Balázs György köztisztet, szász-fenesi lakost, havi 1 frt 50 krajczárral.

— Az erdélyi gazdasági egylet folyó évi october 5-, 6-, 7- és 8-ik napján Maros-vásárhelyt országos állat és termény kiállítást rendez; mi az erdélyi gazdákhoz azon felké-réssel juttatik tudomására, hogy a tárlatot küldeményeikkel gazdagítani sziveskedjenek. M. Vásárhelyt, szeptember 20-án 1871. A ren-dező választmány.

— Hymen Dr. Déési László kolozsvári jogacadémiai tanár közlelebről jegyezte el Debreczenből a bájos Schavel Ida kisasszonyt. — Áldás e frigyre.

— A Kisfaludi-társaság f. hó 27-én tartandó ülésére következő felolvasások vannak bejelentve: Gyulai Pál „Romhányi” című költyöl beszélyének második éneke, Szász Ká-rolytól, ki közelebb ismét egy kötetre menő költeményt fordított le, Heine románcaí és balladái közül egy pár, köztük „A haslinsi csatáról” s Erdélyi János nagybecsű hagyomá-nyaiból „A haza árvaí” című az 1850-ben írt s eddig kéziratban maradt költemény, fel-olvassa Vadnay.

— A belügyminis-ter közlése, mi-szerint a Marosközéhez tartozó Ernye községben felmerült egy cholera eseten kívül, további cholera betegség nem fordult elő; megjegyez-tetvén, mikép az utóbb érintett eset sem volt halálos kimeneteli.

— A „Herm. Zeitung” élelmes szer-kesztőjének ismeretes szokása, hogy a vidéki lapokból olyan „eredeti levelet” készít, hogy jobb sem kell. Ezért azon nem igen nagy hitelért, melynek az erdélyi részeken örülhet, nem igen szoktuk olykori híreit regisztrálni, most azonban, midőn egy ily „eredeti hire” a „Pester Lloyd”-ba is átszivárgott, meg kell tennünk reflexiónkot. Azt állítja ugyan is, hogy „a kolozsvári Deák-párt kebelében sza-kadás történt, mely kezd igen élesse válni.” E szakadás oka szerinte azon „nézetkülönbség, mely a párt két legkiválóbb és tekintélyesebb tagja közt felmerült.” E két tag nevét pedig Nagy Péterben és Simon Elekben nevezi meg. Nem tudjuk Nagy Péter, ki Kolozsvár városát a mult országgyűlésen kép-viselő, mit szöl ez egymás mellé helyezésről, de azt tudjuk, hogy Simon Elek lehet bármely párt „legkiválóbb és legtekinélyesebb” tagja, csak a Deák-párt nem. Nem ismerjük s nem is vagyunk kíváncsiak rá, hogy Simon Elek urnak jelenleg milyen színű a politikai con-fessiója, de azt tapasztaltuk, hogy utóbbi idők-ben a „Magyar Polgár” munkatársai között szerepel s e mélyen tisztelt lap is igen lelke-sült szószólója. Így hát nehezen sorozhatjuk őt pártunk tagjai közé.

— Dévai levelezőnk értesít, hogy az ottani reáltanodához kinevezett igazgató Ma-tusik János már megérkezett, de a tanárok kinevezése s a tanintézet megnyitása idejének közzététele még késik, pedig nem ártana jó eleve gondoskodni a szükségesekről, nehogy a gy. sz. miklósi tanoda példájára, ez intézet tanulók hiánya miatt a tájait bezárni kénytelen legyen; Ugyanez a megjegyzés illik a helybeli tanító-képzede tanáraitra nézve is, kik mindez ideig sincsenek kinevezve. Az intézet felszere-lése is csak még most készül. Nem igen dicse-retes buzgalom az oktatásügyréség részéről.

— A váci honvédségi gyakorlatok iránt a külföld nagy érdekltséget tanusít. Gastein-ban egy porosz tábornok és százados kérte ő felségét, hogy e gyakorlaton jelen lehessen. — Sevájcz egy ezredet és két századost küldött. Anglia elküldte a bécsi angol követség kato-nai attachéját. — Mindezek ő felsége vendégei az egész hadgyakorlat alatt. — Ezeken kívül más állam is küldött képviselőt, pár nap óta egy orosz tábornok időzik Pesten, kinek hiva-tása a honvédség szervezete s készségéről kormányának jelentést tenni.

— A magyarországi Szt. János há-romfoku szabadkőműves nagypáholy sept. 20-án Pesten Pulszky Ferencz nagymester elnök-

lete alatt közgyűlést tartott. — A rendkívüli nagypáholy ülés egyetlen tárgyat a skót s a Jánosrendi kőművesség egyesülése képezte, mely eszme megalapítását öt vidéki páholy ajánlot-ta. — Mintán a képviselők nézeteiket elmon-dották, a nagypáholy egyhangulag abban álla-podott meg, hogy az egy nagymester alatt leendő egyesülést czölszerűnek nem tartja.

— Szeremley Miklós, 1848-49-iki honvédezedes, kit az 1862-iki kiállításon oly nagy figyelmet keltett találmánya európaszerte ismertté tett, Pesten időz. — Szeremley egy vegyületet készített, mely a házakat az idő viszontagságaitól megvédi, s az angol kormány alkalmazza hajóin, a parlament épülete s szá-mos londoni köépület szintén ily vegyítékek-kel van bevonva. — Ezenkívül említett vegyület-kével papírból oly deszkát és czöveket készít, melyek felével olcsóbbak mint a vas, és sem rozsdá nem fogja, sem tűz nem járja, se mel-lett rendkívüli erősek és tartósak. —

— Kolozsvár is volt képviselve a tüzőltó ünnepélyen. Egy uri ember, kit a győri tüzőltó egylet tagjainak sorából kirekesztett, mert nem ment a gyakorlatokra és ki még most is győri tüzőltó hadnagynak czi-mezteté magát, ámbár soha tisztséget nem vi-selt, itt tüzőltó ruhát öltött és mellére tűzte: „Kolozsvár”, hol tudvalevőleg még tüzőltóeg-yet nincsen.

— Beküldetett. Altesti sérvben szen-vedőket figyelmeztetjük Sturzenegger G. erre vonatkozó hirdetésér mai számunkban.

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi nemzetközi kiállítás.

(Folytatás.)

XI. A kiállítás tartama alatt nemzetközi értekezletek és tanácskozmányok is fognak tar-tatni oly nagyobb horderejű kérdések tárgya-lására, melyek vagy a kiállításból magából származnak, vagy pedig annak tartama alatt, mint nemzetközi megvitatásra méltó s különle-ges tárgyak hozatnak szőnyegre.

Különösen kilátásba helyezvők tudósok és művészek, tanárok és orvosok, muzeumai képvi-selők, praiztanárok, mérnökök és építészek, ke-reskedelmi és iparkamarai bank és biztosító ügyi, földmívelési és erdészeti, valamint bányá-szati és kohászata szakképviselők nemzetközi értekezletei.

Megvitatandó tárgyak gyanánt egyelőre a következők jelöltetnek ki: a szellemi tulaj-don kérdése, az izlés nemesítése, a rajztanítás fejlesztése és terjesztése, a közlekedésügy töké-letesítése, a gépek legmagasabb haszon-ered-ményének elérése, az erdők állagának fantar-tása, az élelmiszerek olcsóbbítása (a termelés fokozása, a piaci viszonyok szabályozása, a konyhakezelés javítása, új eltartási módok s több ilyenek által) a gyermek táplálása és el-ső nevelése, a jelenkor törekvései a gyógyne-velészet terén, a női műveltség és keresetképes-ség terjesztése.

XIII. A kiállítás térbeosztása földrajzilag, vagyis az egyes országok szerint egy leend rendezve, hogy a különféle termelési területek a kiállításon is lehetőleg oly sorozatban legye-nek bemutatva, a mint földünkön keletről nyu-got felé egymásután tényleg következnek.

XIII. Oly tárgyak, melyek esetleg a II. pontban felsorolt csoportok közül több külön-félébe is sorozhatók volnának, azon csoportban fognak kiállítatni, melyet kiállító szabad aka-rata szerint számukra kijelölend.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, sept. 22.

Funtus Dávid, kereskedő Fehérvárról. Biró Béla, birtokos Fehérvárról. Miksa Imre, birtokos Hadréről. Br. Vernhárd Pál huszár hadnagy Hadréről. Radnotfi Gábor, huszár-hadnagy Hadréről. Csipöl Péter, lelkész Pest-ről. Nemeskei Sándor, tanár Pestről. Engel-breht Mihály, kurmsiedt Deésről. Benkő Sámuel tisz. Örményesről. Nuritsan József, Sz.-Ujvár-ról. Gyulay László, kereskedő Deésről. Szegedi István, kereskedő Deésről. Kispál Sándor, m. k. honvéd hadnagy M. Vásárhelyről. Csákány Aladár, lelkész M.-Vásárhelyről. Br. Josika Géza, Branyicskáról. Mőza Ferencz, birtokos Deésről. Török Ferencz, honvédszázados Pest-ről. Fekete Jánosné, Egeresről. Szalánczy La-jos, birtokos N.-Enyedről. Grf. Wass Jenő, birtokos Czégéből. Balog József, birtokos De-ésről. Gagy Pálffy József, Verespatakól. Na-lácz Farkas, birtokos Deésről. Filipán Far-kas, birtokos Deésről. Müller Károly, polgármes-ter Deésről. Lázár István, birtokos Kis-Ka-pusról.

*) E rovat alatt közöltekért csupán a sajtóha-ság irányában vállal felelősséget. szerk

Hirdetés.

Szabad kir. Kolozsvár várossa B. Szolnokvármegye Kabalapataka helységében lévő m. e. 1000 hold területű és bükös erdőbeli idei makk termése **f. é. october hava 3-án** Kabalapatakon el fog árverés útján adatni. Hozzá szőlani kívánók lássák el magukat 50 frt bántópenzzel. Az árverezés bévégeztével a bér összege a város kiküldendő biztosa kezébe azonnal lefizetendő lesz.

Sz. kir. Kolozsvár közigazgatási tanácsától, sept. 13 kán, 1871.

Silbermann M. látszerész Triestből

csak néhány napig

mulatand Kolozsvárt, a tisztelettel ajánlja a n. é. t. cz. kö. ösűségnek **finom látszerészeti és mértani áruk raktárát**; u. m. szemüvegek, csillagok, lorgnettek nők és férfiak számára, a legújabb illesztés szerint; továbbá legújabb szerkezetű és legnagyobb távverő színházi és tábori látszók; az eddig legjobbakat ismert katonai pápaszemek; górcsövek, rajzeszközök, vízmérőek, bémézők sat. sat.

Dús választéku fényképek, francia genre-képek, Stereoskop-képek sat. sat. Végre: semmi kívánni valót hátra nem hagyó Stereoscop-gépek látogatógépek és nagyító-üvegek, mind a legjutányosabb árban.

Elfogad cserébe használt színházi látszóveket és távcsöveket. Árúhely: a főtéren, a báró Jósika-fele ház alatt, a Kohn Sándor üzleti helyiségében. 1-3

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR.

Alóli tisztelettel tudatom a n. érd. közönséggel, hogy

kölcsönkönyvtáramat

az eddigi helyiségből ugyan csak azon épület udvarában, külön e célra berendezett helyiségbe helyeztem át.

Kölcsönkönyvtáramat,

mely a magyar-, német- és francia-irodalmat a legújabb s legkedveltebb regényeknek, most már több mint **tízezer kötetével** képviseli, s a legújabbakkal folyton szaporittatik, ajánlom továbbra is a n. érd. közönség becses figyelmébe, s reményem van olvasóim igényeinek mindenkor megfelelni.

Az előfizetési árak következők:

	1 hónapra		1/2 évre		1 évre		Biztosíték.
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	
1 kötet kivételével	—	60	3	frt.	5	frt.	1
2 kötet	1	—	5	frt.	7	frt.	2
5 kötet	1	50	7	frt.	10	frt.	5
10 kötet	2	—	10	frt.	16	frt.	10

A könyvek az ünnep- és vasarnapok kivételével naponta 8-tól 1 és 3-ig 7 óráig kicserélhetők. A legújabb könyvek nyomtatott jegyzékével a történt változások miatt még nem szolgálhatok, de az írott névjegyzék kölcsönkönyvtárban megtekinthető.

Egész tisztelettel:
STEIN JÁNOS.

319 2-24

Kolozsvárt gr. Teleki Domokos-ház udvarában.

Czetz János és Társa női- és férfi-divat Bazarja

(Kolozsvárt közepetca Folly-ház.)

Van szerencsénk tisztelettel tudatni, miután az idei őszi és téli idényre megérkeztek női- és férfi-divat Bazarunkban szépválasztékba legújabb divatu fekete és színes selyem-, szőr- és gyapjú női-köntös kelméink, berlini posztó kendők, szüreti és téli női felöltők, kiházasításhoz szükségeltető vásznak, pergáltak, grádlak, asztal- és kávézó terítékek igen jutányos árak mellett.

Lószőr és tollu párnák.

Selyem és Kázmír paplanyok, lószőr és kitűnő jó ruganyos madráczok. Agy terítékek, futó és szoba szőnyegek gyári árak mellett.

Divatból kimaradt, női felöltők fele áron aló kaphatók.

Azon tisztelt vásárlónak, ki 100 frta divat-kelmét bevásárol, 24 darab rumburgi zsebkendő ár nélkül adatik.

Bécsi butor raktárunk

folytonosan és különösen a mostani őszi idényre gazdagon elvan látva kiházasítás-hoz szükséges és kitűnő olesó árak mellett, szobabeli butorokkal, felelősség mellett.

Arany és álló díofa keretű tükreinknek végképen kiárlása gyári le szállított árak mellett.

Kárpitos és asztalos segédeinkkel minden pipere munkát készítettünk.

(329)

(2-*)

Friss liptai túro!!!

1 font 48 krajczár.

Valódi budai bor egy meszelyes üveg 30 krajczár, egy fél kupás 60 krajczár. Asztali bor egy kupa 48 krajczár.

Karvazy Gyula csemege-, fűszer- és borkereskedésében Kolozsvárt.

SPIEL-INSTRUKTIONEN

für das Zahlen-Lotto

ertheilt der Professor der Mathematik

R. v. Orlicé in Berlin, Wilhelmstrasse Nr. 129.

Täglich treffen Dankschreiben über mittelst meiner Instruktionen gemachte bedeutende Gewinne ein.

Zur nützlichen Belehrung über das Wesen des Lotteriespiels empfehle ich noch mein bereits in 4. Auflage erschienenes Werk:

„ANALYSE DES LOTTERIES“

Wissenschaftliche Begründung

aller Vortheile im Zahlen-Lotto zu gewinnen nebst

kabbalistischem Emporium.

Dasselbe enthält eine vollständige Geschichte des Lotteriespiels, alle amtlichen Verordnungen über Einsätze und Gewinne, gibt theoretische Erörterungen und technische Unterweisungen etc. etc.

Preis: 2 fl. ö. w.

Von Orlicé, Professor.

Vorwärts in der Buchhandlung Joh. Stein's in Klausenburg.

(328)

(3-6)

Kiskapuson,

a birodalmi út közelében többszáz rövid és hosszú öl legjobb minőségű

tűzifa

eladó. Értekezhetni felőle Gyaluban

PAP MIKLÓSnál.

(34-*)

Ajánlja

dúsán ellátott

FÜSZER-TÁRÁT,

gőzlisztet;

valamint

kitűnő minőségű

faggyu gyertya- és

szappan-gyártmányait.

HUTFLESZ

KAROLY

Kolozsvárt.

Megvásárol mindenemű

m. és osztr. allampapirt,

sorsjegyet,

arany, ezüst

pénzzeneket,

és lezámitól

(escompirt)

MINDENFÉLE

nyereményeket.

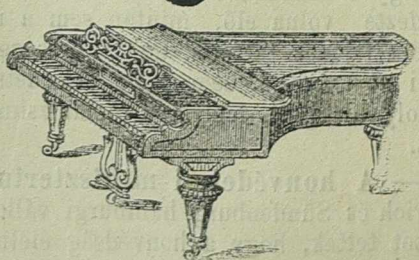
(53)

(204)

(21-*)

Új és használt

zongorák

a leghírneves bécsi czégekől jótállás mellett az eredeti bécsi árakon kaphatók

Triska Ferencz

zongoraárusnál

Kolozsvárt, hidutca 315 szám. Minden javítások helyben és vidéken is felvállaltatnak és jutányos árszámmal a tartóssággal kezdessék vállaltatik.

(157)

(9-12)

Altesti sérvben szenvedőknek.

Sturzenegger G. sérv-írja Herisau-ban, a Svájcban, kitűnő hatása következtében, altesti sérv-, anya-esetek, és arany-ér bajokban, a legzámosabb elismerést aratta. Számos bizonyítvány tanúsít teljes gyógyulást még idült esetekben is. Bemerítés megkeresésekre a használati utasítás ingyen küldetik meg. Kapható 3 frt 20 kros téglényben a feltalálónál magánál, valamint Formagyi F. „a Szűz Máriához” címzett gyógyszerháza által Pesten.

AJANLAT A MÜVELT KÖZÖNSÉG SZÁMÁRA!

BÁNYAY KÁROLY

a jelenkor igényeinek megfelelőleg újból rendezett nagyszerűleg kiállított

DISZMÜKERESKEDÉSÉBEN

A „LEVELHEZ“

Belmonostorutczai saját házában Kolozsvárt

FELTÜNŐ JUTÁNYOS ÁRBAN TALÁLTATNAK

MINDENFÉLE PAPIROK, IRÓ- ÉS RAJZ-ESZKÖZÖK,

a legjobb tenták, pennák, pecsétviaszok, a legszebb köszöntőjegyek, levélpapírok, Couvertok, Albumok, üzleti, háztartási és jegyzőkönyvek,

DÍSZMŰ AJÁNDÉK-CZIKKEK

a leghíresebb gyárakból: Nürnbergi áruk, ohinaezüst, alpacka és pakfong szerek, kanalok, asztali- és zsebkések, ollók, fésűk, kefék sat.

PORCELLÁN-

és

ÜVEG-NEMŰK

PETROLEUM- ÉS OLAJ-LÁMPÁK DITMÁR GYÁRÁBÓL,

MINDENMŰ DOHÁNYZÓ ES UTI KELLÉKEK,

nagy választásban

GYERMEKJATÉKOK

valamint külföldi, ugy saját gyártmányu, a londoni világkiállításon kitüntetett

LEGFINOMABB

ILLATSZEREK

dús választékban s mindig fris minőségben vannak, —

és az ottan lévő gyári főraktárban

A KITÜNTETETT

GÖRGÉNYI PAPIROK

Valóságos gyári áron adatnak.

Óvass! Saját gyártmányai ezen törvényes véd-

bélyeggel vannak jegyezve.

Árjegyzékek és papir-mustrák ingyen szolgáltatnak.

(278)

6-*